

L'eix transversal de la cultura

La publicació 'Transversal' és fruit d'una activitat independent de la cultura irradiada des de Barcelona. I, com a revista de cultura contemporània, omple un buit en les publicacions catalanes: la manca d'una revista de cultura contemporània.

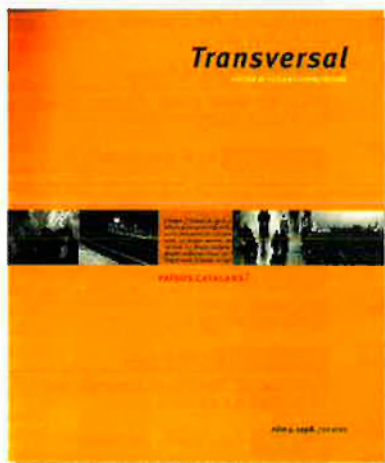
Barcelona és la gran antropòfaga de la cultura catalana. Fora de comptadíssimes excepcions, el que no es cou a la capital del Principat difícilment obté reconeixement. Els anomenats diaris de referència —els que prestigien els esdeveniments, quasi fins al punt de fer-los existir—, els cena-

editada per la Paeria (ajuntament).

La iniciativa sorgeix després de quasi vint anys d'ajuntaments democràtics. Vint anys que han estat marcats per un degotís de queixes. En aquest període, mentre hi havia alcaldes que es veien obligats a defensar la permanència a la vila d'uns festivals internacionals que anaven prenent volada, n'hi havia

capital del Principat. La seva peculiaritat principal està en el fet que no es tracta d'una publicació municipal més, centrada en la cultura local i dedicada a cantar les glòries i les característiques d'una identitat ciutadana ennoblida per la seva creació cultural —tot i que no es priva de reivindicar i proposar una adaptació contemporània del lleidatisme.

A final del 1996 va néixer a Lleida 'Transversal'. La seva peculiaritat principal està en el fet que no es tracta d'una publicació municipal més, centrada en la cultura local.

cles intel·lectuals influents, els empresaris de la cultura i les seves xarxes de relacions practiquen una endogàmia territorial excessivament excloent i sovint asfixiant.

Aquesta és una visió estesa i sovint incrustada en la mentalitat de la gent de comarques i forma part del discurs dels dirigents polítics i socials de les ciutats mitjanes, i no tan mitjanes, del país.

Contra l'antropofàgia cultural, i també amb l'ànim de trencar el cercle d'un discurs que consideren conformista i excessivament homogeni, a final del 96 va néixer a Lleida *Transversal*, una revista trimestral de cultura contemporània

que combatien l'aïllament tocant la fibra dels convilatans que havien triomfat a Barcelona.

En aquests anys, desenganys a part, ciutats i poblacions mitjanes de Catalunya han anat teixint iniciatives i consolidant, en forma d'escoles de belles arts, de conservatoris de música, de petites editorials o de sales d'exposicions, una infraestructura cultural activa i creativa, institucionalitzada amb la descentralització universitària de la dècada dels noranta.

Transversal és fruit d'aquesta activitat independent, al marge de la cultura oficial irradiada des de la

La iniciativa de la revista, segons el seu coordinador editorial, Lluís San Martín, fou de l'ex-director de l'escola de belles arts de Lleida i actual regidor de cultura de la ciutat, Antoni Llevot, un home que ha participat activament en la creació d'aquesta xarxa infraestructural de cultura i que ha mantingut contactes i diàlegs amb promotors de tot Catalunya.

La proposta de Llevot resulta innovadora: vol crear un instrument que serveixi de caixa de ressonància no solament del que es fa a la seva ciutat (l'univers de la revista

és els Països Catalans), i que ompli, des de fora de Barcelona, un buit existent en les publicacions culturals catalanes: la manca d'una revista de cultura contemporània.

Sortint del clàssic victimisme i dels intents provincians, per inútils, d'imitació, volen passar a l'acció amb una idea culturalment atractiva, per la novetat que representa, i organitzativament integradora. No es tracta de plantar cara ni d'anar contra Barcelona, com ho demostra que determinats espais culturals barcelonins —com ara el Metrònom o la capella de l'antic hospital de la Santa Creu— hi tenen cabuda.

Si alguna cosa volen trencar és l'encarcament i el discurs unidireccional i oficialista que, segons els inspiradors de *Transversal*, tenyeix la part més publicitada del panorama cultural català i del qual no s'escapen, moltes vegades, ni les publicacions menys decididament compromeses amb el discurs de la Generalitat, com pot ésser el diari *El País*.

Així, per exemple, en el darrer número, comentant la projecció que s'ha fet de l'any Pla, Xavier Coromina escriu: "És una manipulació que explota maquiavèl·licament la dependència narcòtica dels habitants del país de l'amnèsia profilàctica que és el remei casolà per suportar un complex de culpabilitat històrica". Tot i el caràcter hermètic del paràgraf (*Transversal* no ha pogut evitar la crítica d'elitista) la revista planta cara a les unanimitats buscades amb aquesta commemoració.

La publicació és una nova mirada feta, a més, amb uns ulls que no són els habituals, per més que no faci escarafalls a les signatures més convencionals i pagui algun peatge, d'una altra banda inevitable en un país com Catalunya, on la cultura ha vist dimensionar fins a l'infinit el seu valor simbòlic —tenim més cultura que territori, i la llengua és el paraigua on s'aixopluguen totes les característiques de la nostre identitat—, amb la qual cosa esdevé quasi impossible de separar-la de la política.

Malgrat tot, *Transversal* ha aconseguit d'esborrar aquell clixé se-

gons els qual només hi ha dues maneres de fer cultura al país: l'alta cultura i la cultura de masses que només es desenvolupa a Barcelona i que ignora tot quant pugui haver-hi més enllà (posició atribuïda habitualment als socialistes), o el difusionisme que fa bullir l'olla a la capital i que practica l'estratègia dels *bolos*, no solament en teatre (suposada característica de la política de CiU).

La prova de l'existència d'un tractament de la cultura que va més enllà de la dialèctica entre Barcelona i la resta de Catalunya, la tenim en el número 3 de la revista, editat el juny del 1997 i centrat en el futur de la creació audiovisual. Les vint-i-quatre pàgines dedicades a la curiosa pel·lícula *Tren de ombres*, de José Luis Guerin, foren una premonició de l'èxit que l'obra havia d'obtenir l'octubre següent al Festival Internacional de Cinema de Catalunya (abans

anomenat Fantàstic de Sitges) que li atorgà el premi de la crítica.

La voluntat aglutinadora de la revista —la transversalitat de què ens parla el nom, sortit d'un d'aquells dinars plens d'idees més o menys etfíliques— s'expressa en la manca de director i en l'existència d'un consell de redacció i d'un consell assessor amplis i geogràficament representatius. Si la iniciativa és filla de Lleida, una bona part de la seva materialització —maquetació i edició— es fa a Vic. I si d'Osona depèn l'apartat gràfic, la capital del Segrià en vetlla la unitat estilística, per obra de Jordi Capdevila, coordinador d'edició.

Contra les crítiques d'elitisme, *Transversal* té una resposta contundent: per només 1.800 pessetes l'any ofereix una mirada contemporània distinta sobre la cultura del país.

Antoni Sella

ESCOLA
GAVINA

Marca la diferència
96 1570594

**INFANTIL
PRIMÀRIA
SECUNDÀRIA**
concertada

partida de la Martina, sn
46210 PICANYA
t. 96 1570594
fax 1557489